

För att inte vara skadeståndsskyldigt enligt artikel 19 i Montrealkonventionen måste ett flygbolag både bevisa att rimliga åtgärder har vidtagits för att undvika följderna av den skadebringande händelsen och att den skadebringande händelsen i sig inte har gått att undvika. Också fråga om rätten till kompensation enligt artikel 7 i EU-förordning nr 261/2004 och avräkning enligt artikel 12. 1 i samma förordning. Beslut 2015-12-29; 2014-11278

E begärde, för sig och en medpassagerare, dels kompensation enligt artikel 7 i EU-förordning nr 261/2004 om flygpassagerares rättigheter, dels skadestånd med 800 kr för betald men inte utnyttjad övernattnig i USA. Som grund för kravet åberopade hon att flygningen från Sverige till USA ställdes in och utfördes först nästa dag.

Flygbolaget N, som före ärendets handläggning hos nämnden hade medgett att ersätta resenärerna med 1 000 kr per person, motsatte sig kravet. Bolaget åberopade bland annat att bolaget inte var skyldigt att betala kompensation eftersom flygningen ställdes in på grund av extraordinära omständigheter i form av ett tekniskt fel som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.

Allmänna reklamationsnämnden gjorde följande bedömning

Rätten till kompensation

Enligt EU-förordningen 261/2004 har passagerare rätt till en standardiserad kompensation av flygbolaget om en flygning ställs in¹. Flygbolaget är inte skyldigt att betala sådan kompensation, om flygbolaget kan bevisa att flygningen har ställts in på grund av extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits.²

Enligt en dom i EU-domstolen³ kan ett flygbolag som huvudregel inte vägra att betala kompensation när en flygning ställs in på grund av tekniska problem. För att ett tekniskt problem ska vara en extraordinär omständighet ska flygbolaget bevisa att felet har uppkommit till följd av händelser som till sin art eller ursprung faller utanför bolagets normala verksamhet och ligger utanför dess faktiska kontroll. Som exempel nämner EU-domstolen att tillverkaren av de flygplan som ingår i det berörda flygbolagets flotta, eller en behörig myndighet, tillkännager att de flygplan som redan är i drift har ett dolt fabriktionsfel som påverkar flygsäkerheten. Ett annat exempel är att ett flygplan skadas till följd av sabotage eller terrorism. EU-domstolen säger också att det inte enbart utifrån hur ofta ett fel har uppträtt hos ett flygbolag går att bestämma om det är fråga om extraordinära omständigheter. Det är inte heller tillräckligt att ett flygbolag har följt alla lagstadgade minimikrav för underhåll av ett flygplan.

Nämnden konstaterar att N säger sig inte veta vilka händelser som orsakat det tekniska felet. Flygbolaget har redan av denna anledning inte bevisat att det inte är skyldigt att betala kompensation. Avståndet mellan avreseort och slutdestination är sådant att resenärerna, i princip, har rätt till kompensation med 600 euro per passagerare, det vill säga totalt 1 200 euro.

Rätten till skadestånd

Resenärerna kom fram till destinationsorten senare än avtalat. E begär skadestånd för förbetald men inte utnyttjad övernattnig i USA. Eftersom När ett s.k. EU-lufttrafikföretag ska rätten till skadestånd

¹ Artikel 5.1 och artikel 7.

² Artikel 5.3.

³ EU-domstolens dom i mål C-549/07, Wallentin-Hermann.

vid försenad lufttransport av passagerare bedömas enligt Montrealkonventionens bestämmelser. Enligt konventionen är transportören, i detta fall N, ansvarig för skador till följd av en försenad lufttransport om inte transportören bevisar att denne och dennes anställda eller uppdragstagare har vidtagit alla de åtgärder som rimligen kan begäras för att undvika skadorna eller att det var omöjligt att vidta sådana åtgärder.

Det räcker inte med att transportören bevisar att åtgärder gjorts för att undvika följderna av den skadebringande händelsen. Transportören måste också bevisa att den skadebringande händelsen i sig inte gått att undvika.

Eftersom N säger sig inte veta vilka händelser som orsakat det tekniska felet har flygbolaget redan av denna anledning inte bevisat att det inte har kunnat undvika de ekonomiska följderna för resenärerna med rimliga åtgärder. Resenärerna är därför, i princip, berättigade till ersättning för den skada de drabbats av på grund av den försenade lufttransporten.

Rätten till avräkning enligt artikel 12.1

Kompensation enligt artikel 7 i EU-förordningen har enligt EU-domstolen till syfte att kompensera passagerare för den tidsspillan de drabbas av vid t.ex. en försenad flygning. Enligt domstolen är tidsspillan lämplig att ersätta genom standardiserad kompensation eftersom den drabbar samtliga passagerare vid försenade flygningar på samma sätt.

Enligt ordalydelsen i artikel 12.1 i förordningen påverkar tillämpningen av förordningen inte en passagerares rätt till ytterligare kompensation. Kompensation som beviljas i enlighet med förordningen får enligt artikeln räknas av från sådan kompensation.

Enligt EU-domstolen är artikel 12.1 avsedd att komplettera de åtgärder som föreskrivs i förordningen så att passagerarna kan få ersättning för hela den skada de lidit på grund av lufttrafikföretagets underlåtenhet att iaktta sina avtalsenliga skyldigheter. Bestämmelsen gör det enligt domstolen möjligt att förpliktiga lufttrafikföretaget att ersätta skador som uppstått på grund av bristande uppfyllelse av avtalet om lufttransport på annan rättslig grund än EU-förordning 261/2004, det vill säga bland annat enligt de villkor som föreskrivs i Montrealkonventionen eller enligt nationell rätt. Även om kompensation enligt förordningen får vissa ekonomiska följder för lufttrafikföretagen, kan dessa enligt domstolen inte anses orimliga i förhållande till målet i förordningens målsättningsstadgande att sörja för ett långtgående skydd för flygpassagerarna.

Avsikten med införandet av artikel 12.1 får således anses vara att undvika att resenärer får dubbel ersättning för samma skada. Avräkning får ske åt båda håll. Bestämmelsen är inte avsedd att mildra de ekonomiska följderna för flygbolagen. Något annat än skadestånd avsett att kompensera för tidsspillan får inte räknas av eftersom grunden för ersättning annars inte är densamma som enligt artikel 7 i förordningen, och det därför inte är fråga om dubbel ersättning. Grunden för skadestånd för förbetald men inte utnyttjad hotellnatt och kompensation enligt artikel 7 i förordningen är inte densamma. Avräkning får därför inte ske. Bolaget ska därför, utöver kompensation enligt EU-förordning 261/2004, rekommenderas att betala 800 kr till E. Den totala ersättningen ska reduceras med vad som redan har betalats med anledning av tvisten.